

tésnek ezt az anyagi alapját azóta is rendszeresen fenntartják. (Hasonló megoldásra gondolni lehetne nálunk is a termelőszövetkezeti erdőkben.) Az erdőművelési színvonalra jellemző, hogy a tuskósarjak visszaszorítása céljából a tuskókat zselatinos dorittal robbantják, valamint az, hogy az eladási nehézségek miatt az 59%-ban előforduló erdeifenyő habitusára nagy gondot fordítanak.

A kutatási központ kísérleteinek a finanszírozása mind az állami, mind a magán és közbirtokossági erdőkben részben a központ, részben pedig az érdekelt gazdaságok eszközeiből történik. A gazdaságok fedezik azokat a munkákat, amelyek a kísérlettől függetlenül is felmerültek volna, a központ pedig a kísérleti többletköltségeket. A gazdaságok azonban a kísérlet eredményezte többletbevétel erejéig rendszerint az utóbbiakat is magukra vállalják. Általánosságban elmondható, hogy a kutatási központ kísérleteit mindenütt készségesen és messzemenően támogatják.

Allománykiegészítési vagy erdősítési célokra az állami csemetekertek is termelnek nagyobb mennyiségű csemetét. Ezek közül a mintaszerűen berendezett *marzi* csemetekertet tekintettük meg. Az 1,78 ha hasznos területű kert erdei- és lucfenyő csemete nevelésére van berendezve, 4×6 m hálózatú, betonoszlopokon olyan magas árnyalórendszerrel építettek ki, hogy alatta a teljesen gépesített talajművelés, vetés, kiemelés, közvetlenül elvégezhető. A kertet 2 évenként trágyázzák. A növényi hulladékokból 3 hónap alatt készítenek *Urolinz* hozzákeverésével érett komposztot, amelyet a fagyok előtt a sorok közé szórnak és tavasszal a talajba bekevernek. Az egész kertet *Alipur* segítségével tartják gyommentesen. A kezelőépület alagsorában van elhelyezve a 20 000 kg kapacitású luc- és erdeifenyő tobozpergető. A legegyszerűbb berendezéssel 3,5%, illetőleg 1—1,5% kihozatalt érnek el. Az erdeifenyő csemeteárakat 1965. évben mintegy 50%-kal emelték. A kertben a vezetőkön kívül csak 3 állandó fizikai munkás dolgozik.

E néhány tapasztalat is azt mutatja, hogy az osztrák erdőgazdaság korszerű módszerek alkalmazására törekszik és számunkra is hasznosítható tapasztalatokkal rendelkezik. Érthető és helyes, ha a határmenti erdőgazdaságok tapasztalatcsere-tanulmányutakon ismerkednek meg ezekkel. Az ilyen természetű együttműködési készség az osztrák erdészek részéről is lépten-nyomon megnyilvánult.

Befejezésül arra szeretnénk rámutatni, a Bécs legszebb részén (a Schönbrunn-i kastélyparkban, a Gloriette tőszomszédságában) hatalmas új épületben elhelyezett, gazdagon és korszerűen felszerelt, jól szervezett erdészeti kutatási központot látva és tanulmányozva számunkra még fokozottabban szembetűnőkké váltak itthoni nehézségeink. Ilyen meglátásaink persze voltak már máskor is, amikor a Német Demokratikus Köztársaság, a Lengyel Népköztársaság, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Román Népköztársaság erdészeti kutató intézeteit volt alkalmunk meglátogatni. Úgy tartjuk, hogy erdőben szegény, hatalmas faimportál küszködő országunkban különös gondot kell fordítani az erdészeti kutatás fejlesztésére.

1965 tavaszának időjárása

Az elmúlt tavaszt nagy általánosságban az jellemzi, hogy hűvösebb és csapadékosabb volt a szokásosnál. Igaz, hogy *március* ezt a jelleget még csak részben mutatta. A hónap első 12 napja volt az átlagosnál lényegesen hidegebb, viszont azt követően a hónap végéig a szokottnál melegebb volt. A havi középhőmérséklet ennek ellenére országosan a 3,6 és 7,1 °C között változott, mivel a hónap két ellentétes hőmérsékletű része kiegyenlítette egymást. A maximális hőmérséklet az ország déli részén 16-án, északkeleten 19-én, máshol 30-án jelentkezett 14,5 és 19,1 °C-os értékkel. A legerősebb éjszakai lehülés viszont 1-én és 11-én volt, amikor -3,5 és -12,5 fokig hűlt le a levegő. A fagyos napok száma 10—18 között változott, viszont nappal is tartó fagy csak az északkeleti országrészben fordult elő. Az ország keleti része átlag alatti napsütést kapott, míg a többi rész bőséges napsütésben részesült.

A csapadék március elején még főként hó alakjában hullott, de összefüggő tartós hótakaró már csak az északi országrészben tudott kialakulni. 11-e után már csak a hegyekben volt hó. A havi csapadékösszeg a Dunántúl északi felében, valamint Zalában, Tolnában, a Duna—Tisza közének déli részén, a Szamos mentén és a Tisza—Fehér-Körös közbe zárt területén nem érte el az átlagot. Az ország többi részén

Hónap	M e g n e v e z é s	Magyar- óvár	Keszthely	Szent- gotthárd	Pécs	Buda- pest	Kalocsa	Szolnok	Miskolc	Kis- várd	Debre- cen	Békés- csaba	Kékes- tető	
1965. március	Havi középhőmérséklet C°	4,5	6,0	4,9	7,1	6,2	6,7	5,6	3,6	4,3	4,7	5,7	-0,1	
	Eltérés a sokévi átlagtól C°	-0,2	+0,5	+0,5	+1,0	+0,4	+1,1	+0,7	-0,5	+0,5	+0,2	+0,3	+0,2	
	Abszolút max.	C°	17,3	17,5	19,1	18,6	18,2	16,6	16,2	17,8	14,5	15,7	16,0	10,4
		nap	30	30	30	16	30	16	16	30	19	19	16	30
	Abszolút min.	C°	-6,6	-5,0	-6,1	-3,8	-3,5	-3,8	-7,6	-9,8	-12,5	-7,8	-10,2	-12,1
		nap	11	11	4	11	11	1	4	11	1	11	1	1
	Havi csapadékösszeg mm	33	54	49	60	34	46	37	55	40	53	33	77	
	Eltérés a sokévi átlagtól mm	-7	+18	+7	+19	-5	+11	+6	+27	+10	+23	0	+21	
Napsütés havi összege óra	175	181	157	164	136	168	162	117	139	176	170	144		
1965. április	Havi középhőmérséklet C°	9,0	9,5	8,3	10,2	10,2	9,7	9,3	9,1	9,3	9,2	9,4	3,5	
	Eltérés a sokévi átlagtól C°	-1,6	-1,9	-1,6	-1,7	-1,6	-1,8	-1,6	-1,2	-1,0	-1,8	-2,2	-1,8	
	Abszolút max.	C°	20,2	20,0	21,1	21,6	20,6	20,2	19,0	18,4	19,1	19,5	19,5	11,3
		nap	4	4,6	3	7	5	5	4	17	8	8	8	8
	Abszolút min.	C°	-2,1	-1,0	-2,5	-2,7	1,4	-0,4	-2,4	-2,8	-1,8	-3,5	-2,8	-6,4
		nap	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Havi csapadékösszeg mm	98	108	163	67	60	79	52	46	47	74	69	85	
	Eltérés a sokévi átlagtól mm	+60	+65	+110	+10	+15	+30	+15	+7	+6	+38	+27	+14	
Napsütés havi összege óra	126	142	138	151	144	135	143	156	162	169	139	127		
1965. május	Havi középhőmérséklet C°	13,6	14,2	13,3	15,1	15,0	14,4	14,6	13,7	13,7	14,2	14,8	8,0	
	Eltérés a sokévi átlagtól C°	-2,0	-1,9	-1,3	-1,8	-1,8	-2,4	-1,9	-2,3	-2,2	-2,3	-2,3	-2,1	
	Abszolút max.	C°	27,3	28,0	26,7	30,4	28,4	28,5	29,7	28,5	29,0	30,3	29,6	20,4
		nap	18	19	17	19	19	17	19	19	19	19	19	17, 19
	Abszolút min.	C°	1,2	3,5	1,8	5,3	5,3	3,1	3,0	-0,4	-0,5	0,6	0,6	-2,7
		nap	4	4	1	2	4	4	4	4	4	4	4	4
	Havi csapadékösszeg mm	98	152	161	98	83	70	61	69	67	89	49	78	
	Eltérés a sokévi átlagtól mm	+35	+78	+74	+32	+11	+7	+2	-1	+5	+28	-18	-22	
Napsütés havi összege óra	177	196	175	—	207	204	217	171	191	250	217	188		

több-kevesebb értékkel túllépte azt. Így az átlag kétszerese esett Turkevén Hidasnémeti környékén és a Bükk-hegységben. Legnagyobb havi összeget Bükkszentkereszten mérték, 101 mm-t. Viszont Kisbér környékén mindössze 16 mm csapadék esett. Március 28-án Lőrinciben, 30-án pedig Tabon jég is esett.

A hó eleji szokatlanul hideg időjárás után hirtelen fellépő tartós meleg, bőséges napfény igen kedvezően hatott a talaj előkészítésében fennálló lemaradás behozására, a csemetekiemelés és erdősítés megkezdésére. Gyors fakadásnak indultak a fák és cserjék.

A szép reményeket azonban egycsapásra eloszlatta az *áprilisi* szokatlanul hűvös és csapadékos időjárás. A havi középhőmérséklet 8—10 C° között volt, ami 1—2 fokos elmaradást jelent a sokévi átlagtól. Sőt Békéscsabán 2,3 fokos volt az eltérés. A legmagasabb hőmérséklet a hó elején volt 18—20 fokos értékkel. De a legalacsonyabb hőmérsékletet is ekkor mérték —2, —3 fokot. A fagyos napok száma viszont nem érte el az átlagos értéket. A gyakori borús éjszakák megakadályozták az erős lehülést.

A napsütés tartama 30—40 órával volt kevesebb, mint a sokévi átlag.

A csapadék mennyisége az ország nyugati részén meghaladta a 150 mm-t. Innen kelet felé csökkent, Győr, Veszprém és Somogy megye területének keleti részén már 75 mm-nél kevesebb hullott. A Dunától keletre pedig 50—60 mm közötti értéket mértek. Így a *lehullott csapadék Győr, Sopron és Vas megye nyugati részén az átlag kétszeresét, Kőszeg és Sopron környékén annak háromszorosát is felülmúlta.* Az ország többi részén az átlag és annak kétszerese között változott a csapadék. Csupán Sárbogárd, Örkény, Szentés vidékén, Borsod-Abaúj-Zemplén megye északi részén, Heves megye keleti részén, a Jászságban, Záhony és Vásárosnamény környékén, valamint Dél-Baranyában és Nagykanizsa térségében maradt kissé az átlag alatt. A havi legnagyobb csapadékösszeg Kőszegen volt, 237 mm. Kompolton pedig mindössze 29 mm esett.

A gyakori és igen bőséges esőzés a Dunántúl nyugati vidékein rendkívül szokatlan és nagyméretű árvizeket okozott. Megakasztotta a jól indult külső munkákat s a növényzet fejlődését. A meleg és napfényhiány késleltette a csemetekertekben a kelést.

A hűvös és csapadékos időjárás *májusban* is tovább folytatódott. A havi középhőmérséklet 13—15 fok volt, az átlagosnál 1—2,5 C°-kal alacsonyabb. A hűvös idő országosan egész hónapon át tartott. Csupán 15 és 20-a között volt kisebb felmelegedés, amikor a maximum kissé túlhaladta a 30 fokot. A hűvös időjárás ellenére erős lehülések nem voltak. Fagy csak az ország északkeleti részén jelentkezett. Rendkívül kevés volt a napsütés, Dunántúlon pl. 50—70 óras hiány mutatkozott.

Most is az ország nyugati része volt a legcsapadékosabb. *Vas megye keleti táján, a Rábaköz nyugati felében, a Veszprém—Zalai határvidékben és északkeleten Csenger környékén az átlag kétszeresét felülmúló csapadék hullott.* Átlagon aluli csapadék csupán Békéscsaba, Tiszaroff, Kompolt, Fügöd, Esztergom, a Mátra, Cserhát vidékén, a fővárostól délre és Tolna megye egy részén esett. Máshol az átlagot mindenütt jóval meghaladta. A legtöbb csapadékot Zalalövön észlelték, 215 mm-t. Kompolton viszont a havi csapadékösszeg 40 mm volt.

A bőséges csapadék a Dunántúl nyugati részén tovább fokozta az árvizeket, a Duna mentén pedig veszélyes helyzetet teremtett. A Duna menti hullámtéri erdők víz alá kerültek, s az anyagmentés igen nagy erőfeszítést követelt az érintett erdőgazdaságok dolgozóitól. Még vontatottabbá vált a kelés és a csemetéek növekedése. Az erdeifenyő vetésben már a dőlés jelei mutatkoztak. Annál kedvezőbb volt ez az időjárás az erdősítésekre. Az elültetett csemetéek lassan fakadtak, volt idő a meggyökereedésre.

Az elmúlt tavasz időjárása így erdőgazdasági szempontból az árvíz okozta károk kivételével nem volt kedvezőtlen. Az erdősítésekre nézve határozottan jó volt. Azoknál a fafajoknál, és azokon a vidékeken, ahol a virágzás a hűvös, esős időszakra esett, gyenge magtermés várható. A csemetekertekben erősebb dőlésre kell felkészülni. Válságos helyzetbe került a Duna menti, főleg pedig a gemenci erdő vadállománya. Az időjárás rendkívül kedvez a gyomok növekedésének, és a sok eső irtásukat nehezíti. E téren is nagyobb munkára és kiadásokra kell felkészülni. A fahasználat terén a kitermelés befejezésére igen kedvező volt a márciusi időjárás. Az ezt követő két csapadékos hónap azonban a szállításban igen komoly lemaradást okozott, különösen a dunántúli és zemplén-hegységi erdőgazdaságok területén. A lemaradás behozása nem kis erőfeszítést követel az érdekelt erdőgazdaságoktól.

Dr. Papp László